

КИЕВСКИЙ МЕЖДУНАРОДНЫЙ ИНСТИТУТ СОЦИОЛОГИИ
KIEV INTERNATIONAL INSTITUTE OF SOCIOLOGY

СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Паніотто В.І. - д.філос.н., проф.НаУКМА, ген.директор Київського міжнародного ін-ту соціології

Характеристики стану суспільства

- 1) Добробут
- 2) Здоров'я
- 3) Щастя (та інші інтегральні показники)
- 4) Мораль (рівень ксенофобії, рівень довіри)
- 5) Політика (підтримка незалежності України, ставлення до Росії, до інтеграційних процесів, довіра, протести, поляризація, рейтинги)
- 6) Модернізація

ДОБРОБУТ

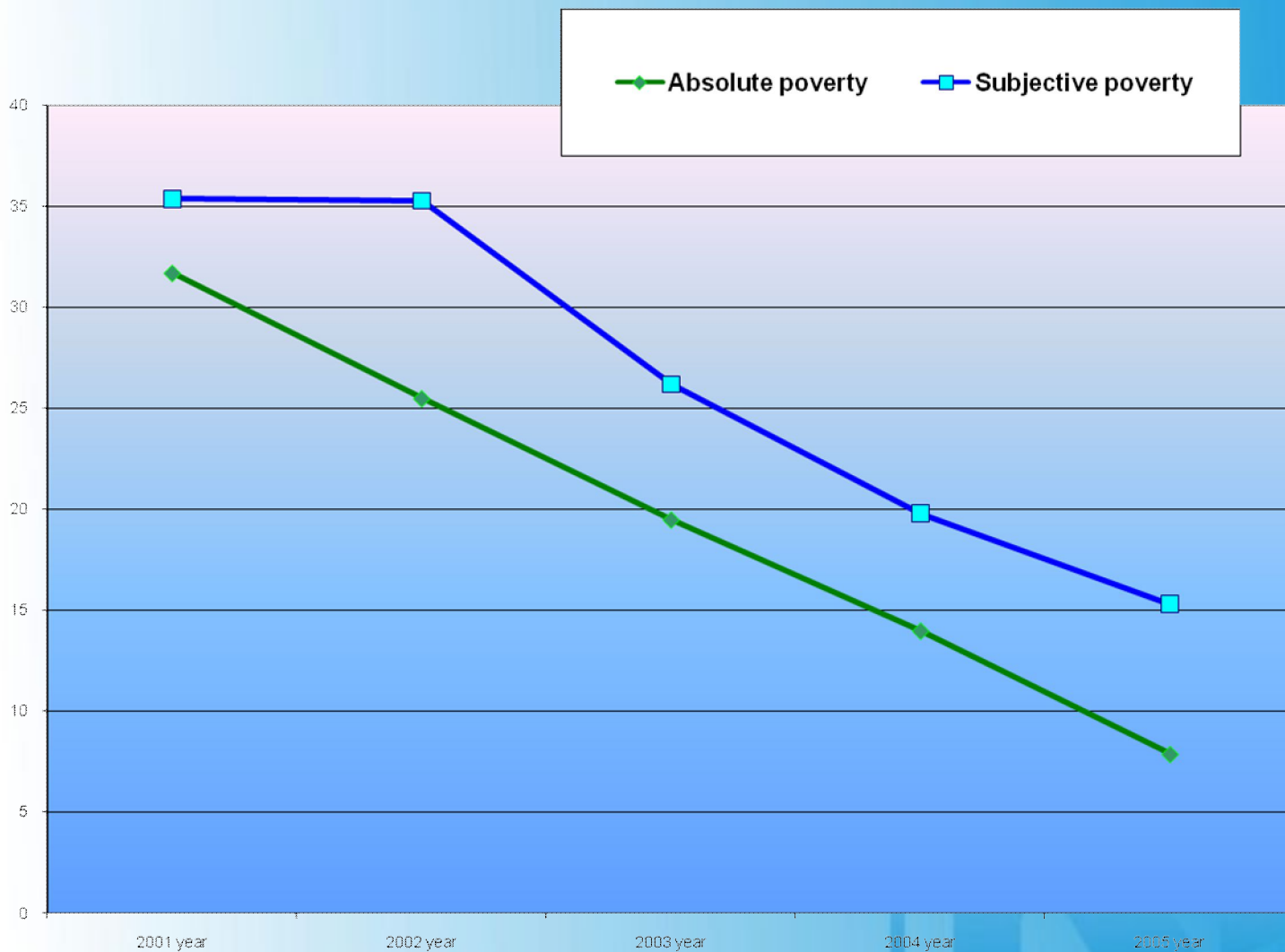
Суб'єктивна бідність

Подивіться, будь ласка, на цю картку та скажіть, яке з цих суджень найбільш відповідає фінансовому становищу Вашого домогосподарства?

Нам не вистачає грошей навіть на їжу	1
Нам вистачає грошей на їжу, але купувати одяг чи взуття вже складно	2
Нам вистачає грошей на їжу, одяг, та ми можемо щось відкласти, але цього недостатньо для покупки таких речей, як, наприклад, холодильник чи телевізор	3
Ми можемо купувати деякі дорогі речі (як, наприклад, телевізор чи холодильник), але ми не можемо дозволити собі все, чого бажаємо	4
Ми можемо дозволити собі все, чого бажаємо	5

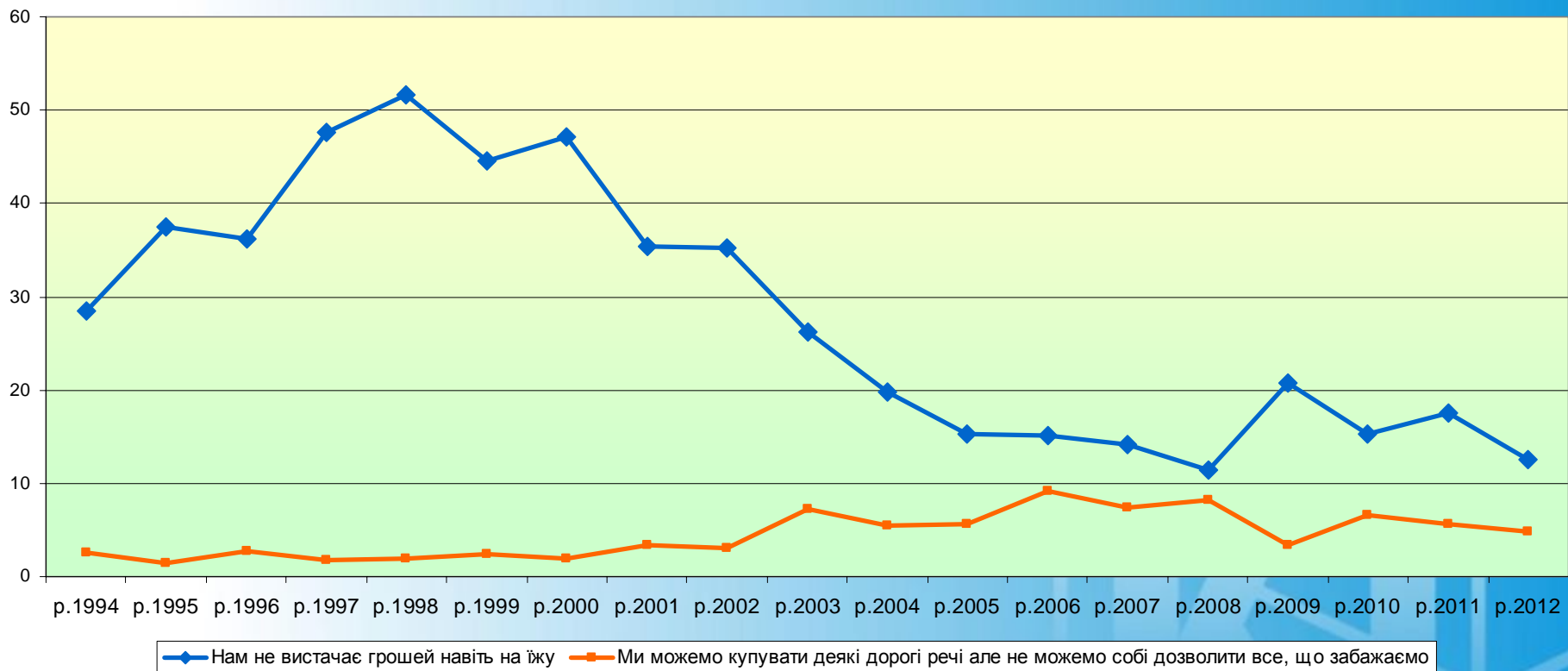
Порівняння абсолютної і суб'єктивної бідності (не вистачає грошей на їжу)

ДОБРОБУТ УКРАЇНЦІВ

Рівень добробуту українців, 1994-2012 рр.

ЗДОРОВ"Я

ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

- Показник – самооцінка (скорельована зі станом здоров'я)
- Станом на лютий 2012-го року, 41% опитаних дорослих назвали своє здоров'я добрим або дуже добрим, що більш ніж вдвічі перевищує відповідний показник 2001 року (19%)
- Частка тих, хто негативно оцінює стан свого здоров'я зменшується:
  - з 31,4% у 2001-му році
  - до 16,5% - у 2012-му

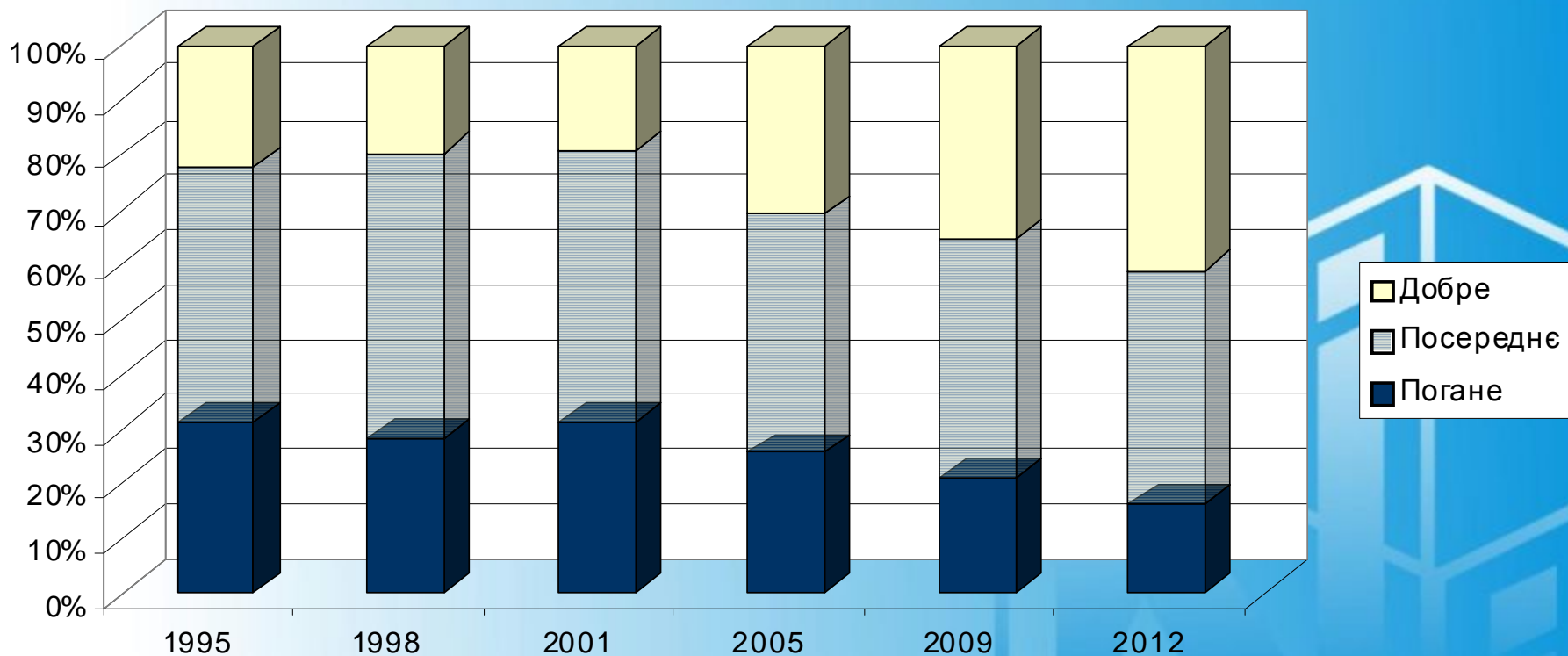

“ЯК БИ ВИ ОЦІНИЛИ СВОЄ ЗДОРОВ’Я?” ДИНАМІКА, 1995-2012 РОКІВ

	1995	1998	2001	2005	2009	2012
Дуже добре	1,3%	1,6%	1,4%	4,7%	3,8%	4,4%
Добре	21,1%	18,2%	17,8%	26,4%	31,8%	36,6%
Посереднє	45,1%	50,6%	49,2%	42,9%	41,8%	40,8%
Погане	22,8%	21,0%	21,9%	21,3%	17,3%	14,4%
Дуже погане	8,6%	7,1%	9,5%	4,2%	4,0%	2,1%
Важко сказати	1,1%	1,5%	0,2%	0,4%	1,4%	1,6%

Самооцінка здоров'я населенням України (1995-2012)

ЩАСТЯ

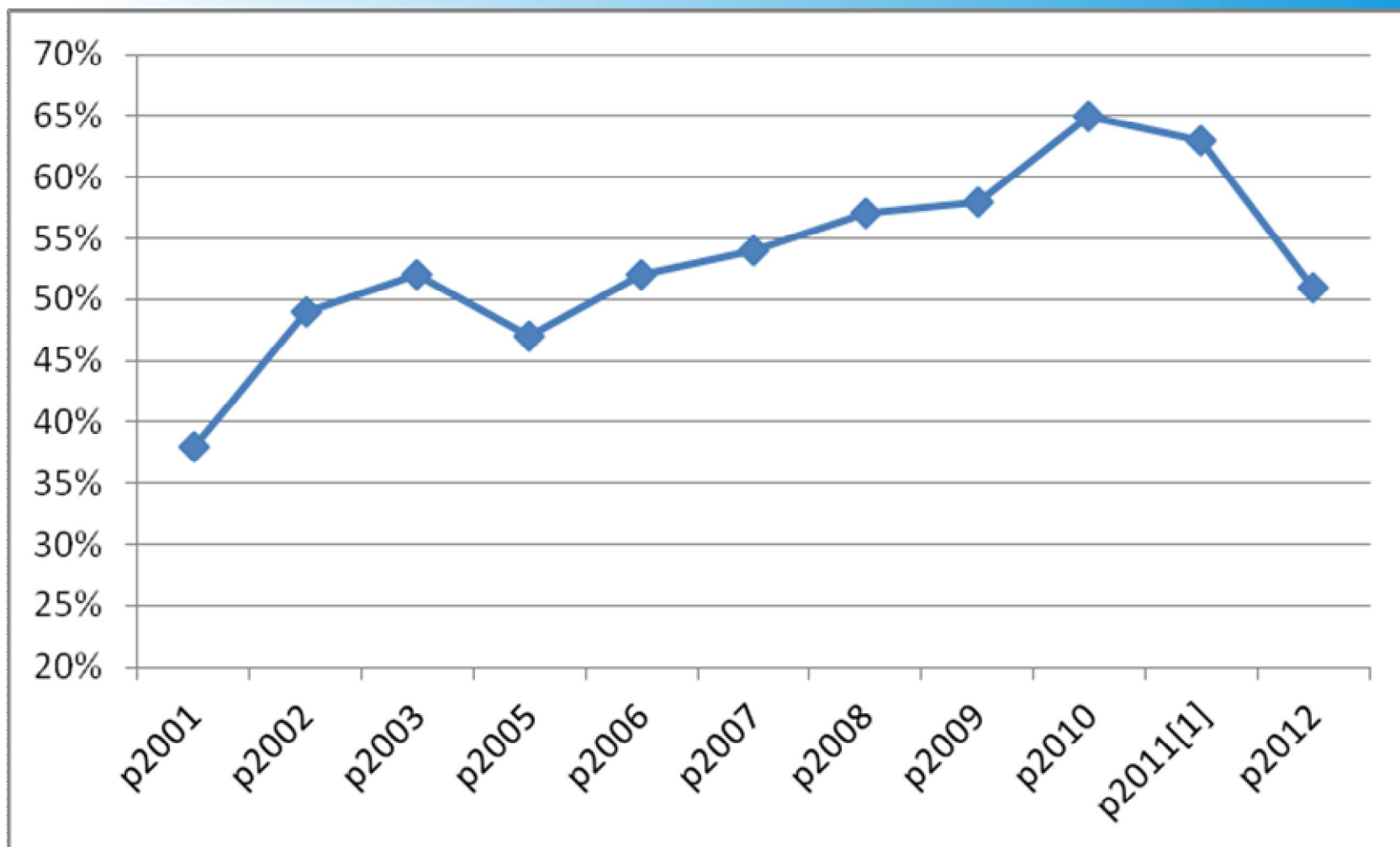
ВІЧУТТЯ ЩАСТЯ НАСЕЛЕННЯМ УКРАЇНИ

- Опитування показало, що рівень щастя суттєво зменшився в період 2011-2012 року. Так у 2011 році щасливими себе почували 63% опитаних українців, а в 2012 - 53%.
- Рівень щастя пов'язаний з рівнем фінансового стану – чим краща фінансова ситуація, тим щасливішою відчувається людина.
- Загалом молоді люди значно щасливіші ніж старші, а чоловіки в середньому трохи більш щасливі ніж жінки.

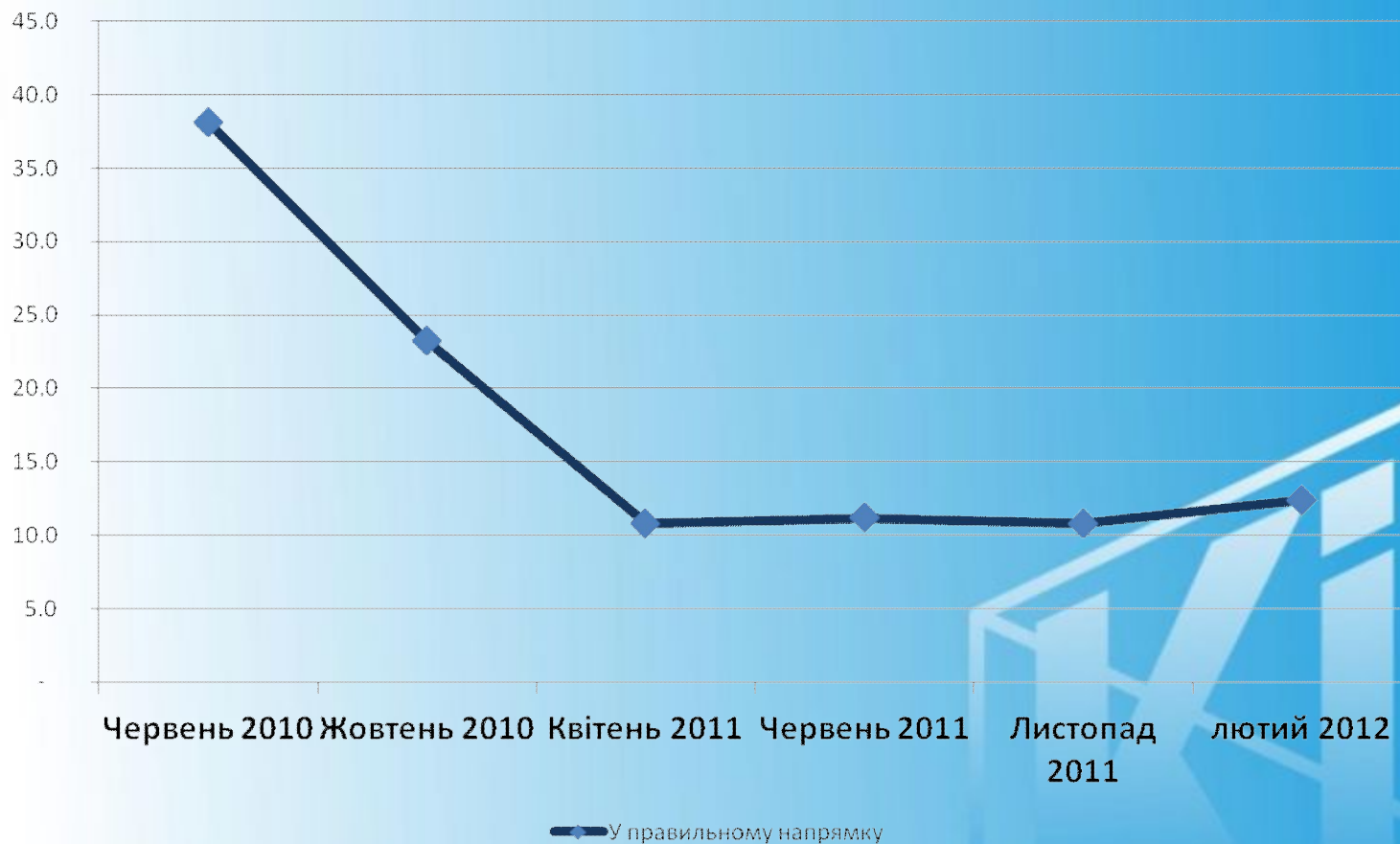
СКІЛЬКИ ЩАСЛИВИХ В УКРАЇНІ?

Справи в Україні йдуть у правильному напрямку

У правильному напрямку

Інтегральні показники

Індекс суспільного благополуччя (ІСБ):

На Вашу думку, справи в Україні зараз ідуть у правильному напрямку або в неправильному напрямку?

Як би Ви оцінили економічний стан України?

Якщо говорити про Україну в цілому, як Ви вважаєте, через рік життя в Україні стане краще чи гірше, ніж зараз?

Індексу індивідуального благополуччя (ІІБ):

Чи вважаєте Ви себе щасливою людиною?

Як би Ви оцінили своє здоров'я?

Як Ви вважаєте, через рік Ваша сім'я буде жити краще чи гірше, ніж зараз?

Будь ласка, подивіться на картку і скажіть мені, яке з тверджень найточніше відповідає фінансовому становищу Вашої сім'ї?

Індекс суспільного благополуччя: - 46 балів

Індекс індивідуального благополуччя: +1,5 балів

МОРАЛЬ

ШКАЛА БОГАРДУСА:

Я ЗГОДЕН ДОПУСТИТИ ПРЕДСТАВНИКІВ НАЗВАНОЇ У РЯДКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРУПИ ЯК:

- членів Вашої сім'ї.....1
- близьких друзів.....2
- сусідів.....3
- колег по роботі.....4
- мешканців України.....5
- відвідувачів України.....6
- не пускав би в Україну.....7

1.	Американці	1	2	3	4	5	6	7
2.	Білоруси	1	2	3	4	5	6	7
3.	Євреї	1	2	3	4	5	6	7
4.	Канадці	1	2	3	4	5	6	7

ТОЩО

ДИНАМІКА КСЕНОФОРБІЇ, 1994-2011

Індекс ксенофобії

ПОРІВНЯННЯ: УКРАЇНА ТА АМЕРИКА

Якби партія, якій Ви довіряєте, висунула б кандидатом у Президенти безумовно добре кваліфікованого кандидата жінку/єврея/чорношкірого політика. Чи проголосували б Ви за такого кандидата? % тих, хто відповів «так».

Категорія	Україна-2011	США - 2003
Жінка	70	87
Єврей	36	89
Чорношкірий політик	18	92

ОБОБЩЕННОЕ ДОВЕРИЕ

- Обобщенное доверие (generalized trust) – это готовность рассматривать других людей как часть своего морального сообщества. Обобщенное доверие принципиально отличается от партикулярного доверия тем, что оно распространяется на людей, про которых доверяющая сторона не имеет непосредственной информации

Декларируемое доверие другим людям

- *Как Вы оцениваете свое отношение к другим людям? Вы - человек, который по обыкновению доверяет другим или человек, который относится к другим с недоверием?*

Доверие незнакомцам

- *Люди могут доверять разным людям в разной мере. Насколько Вы доверяете незнакомцам?*

Шкала из 11 пунктов, где ноль означает «совсем не доверяю» и 10 означает «полностью доверяю».

ДОВЕРИЕ В УКРАИНЕ

	Среднее значение
<i>Обобщенное доверие</i>	
Декларативное доверие другим людям	6.2
Доверие незнакомцам	3.2
<i>Партикулярное доверие</i>	
Коллегам по работе	6.6
Друзьям	8.1
Членам семьи	9.5
<i>Политическое доверие</i>	
Политикам	2.1

Шкала из 11 пунктов, где ноль означает «совсем не доверяю» и 10 означает «полностью доверяю».

Графік 2. Політична довіра в різних країнах

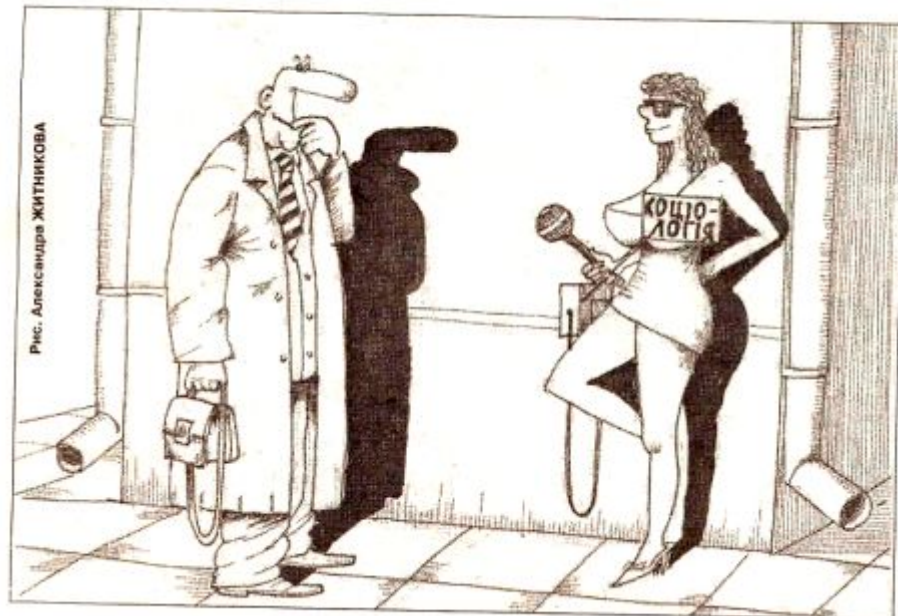

ДОВІРА СОЦІАЛЬНИМ ІНСТИТУТАМ

Соціальні інститути	Довіряю	Не довіряю	Баланс довіра-недовіра (разність)
1	2	3	4
Церкві	61.7	17.0	44.7
Засобам масової інформації	40.5	28.3	12.2
Громадським організаціям	27.1	29.4	-2.4
Збройним силам України	34.3	36.6	-2.4
Опозиції	24.0	52.6	-28.6
Президенту України	21.9	65.9	-44.0
Міліції	15.5	62.9	-47.4
Уряду України	16.1	68.8	-52.7
Верховній Раді України	12.0	73.4	-61.4

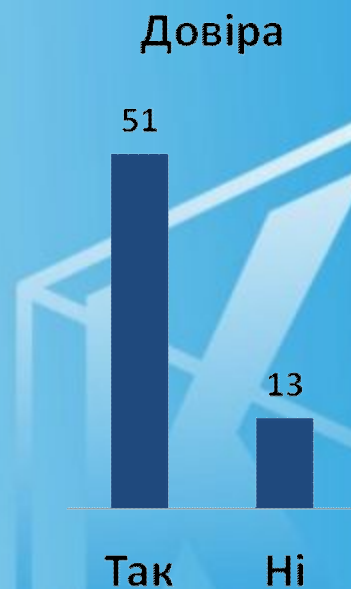

Чи довіряєте Ви результатам соціологічних опитувань організацій, які вже давно працюють та публікують результати своїх досліджень?

	2002	2004	2009	2012
Так	36	47	45	51
Важко сказати	32	37	35	34
Ні	29	13	14	13
НВ/ВІД	3	3	6	2
Разом	100	100	100	100

Баланс: +38%

Довіра президенту за регіонами

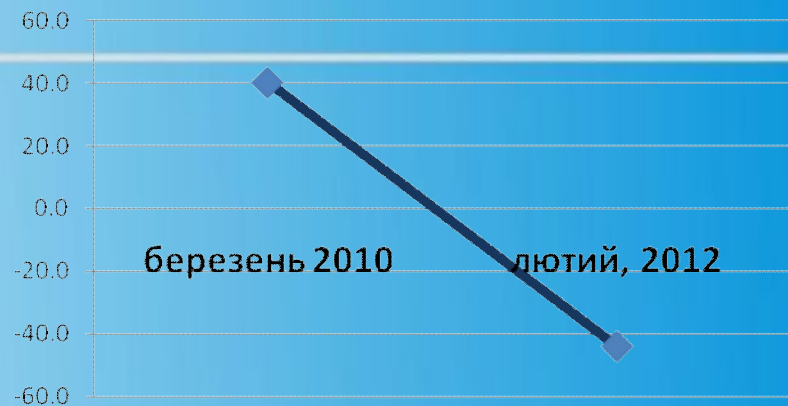
Регіональний розподіл довіри президенту и опозиції, % опитаних.

Регіон	Президент			Опозиція		
	Довіряють	Не довіряють	Баланс довіри-недовіри, %	Довіряють	Не довіряють	Баланс довіри-недовіри, %
Западный	14.6	69.4	-54.8	35.2	28.4	6.8
Центральны	12.5	77.4	-64.9	32.1	44.8	-12.7
Южный	33	55.9	-22.9	14.6	64.9	-50.2
Восточный	30.6	57.4	-26.8	10.5	77.3	-66.8
Украина в целом	21.9	65.9	-44.0	24.1	52.6	-28.5

Динаміка довіри-недовіри

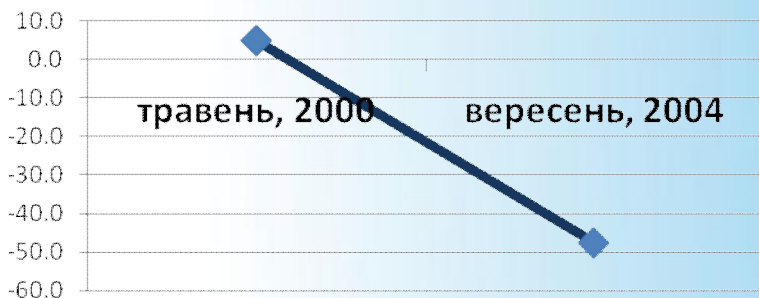
Янукович баланс довіра-недовіра

Ющенко баланс довіра-недовіра

Кучма баланс довіра-недовіра

Ставлення до реформ

<i>В Україні здійснюються економічні реформи</i>	28.3		
<i>успішно</i>		1.3	4.7
<i>у рівній мірі успішно і неуспішно</i>		12.3	44.6
<i>скоріше неуспішно</i>		11.9	43.1
<i>не визначилися</i>		2.8	7.9
<i>В Україні не відбуваються реформи</i>	54.8		
<i>Важко відповісти</i>	16.9		
<i>Разом</i>	100%	28%	100%

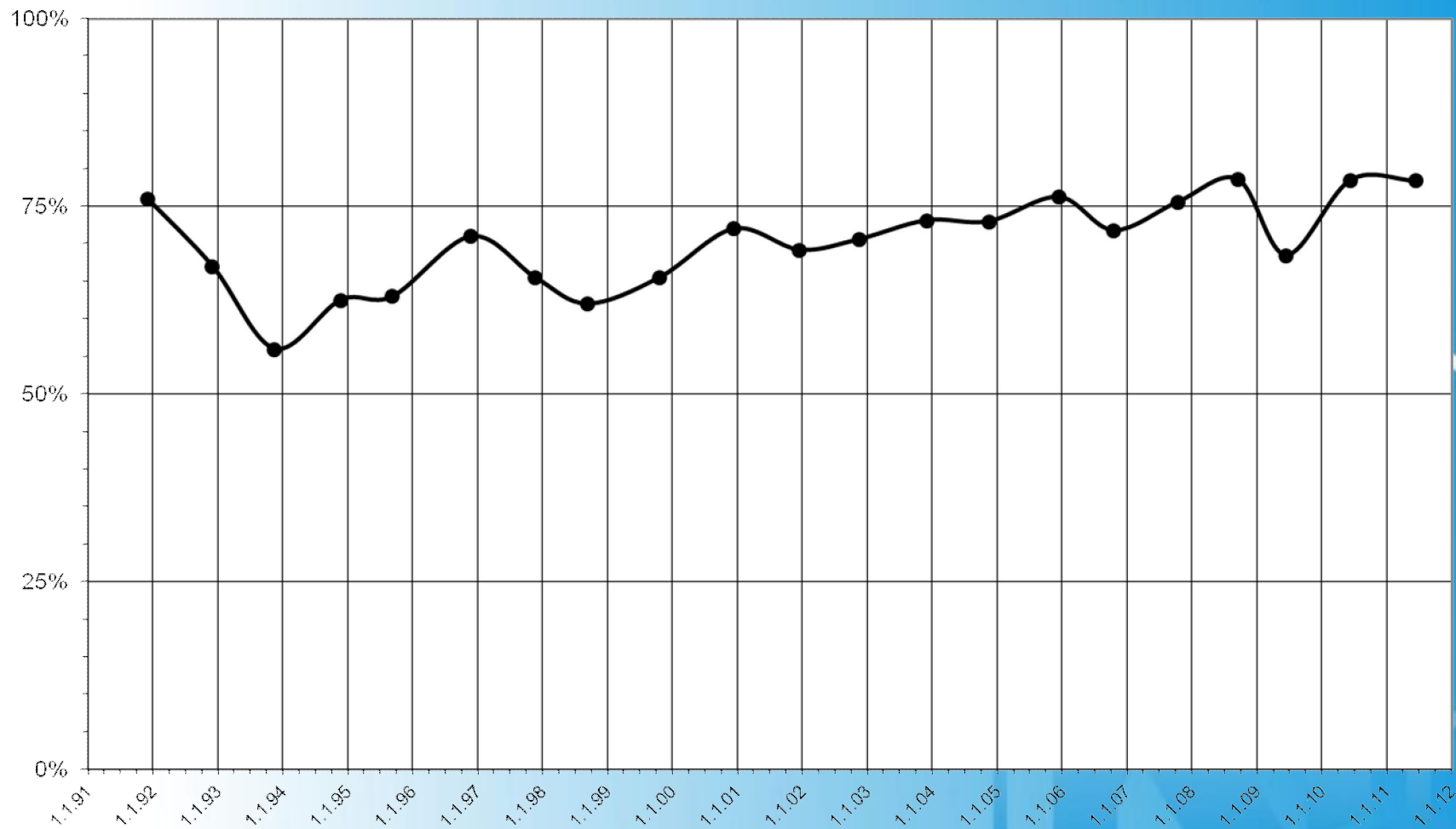

ПОЛІТИКА

**Рис.1. Динаміка середньорічної підтримки незалежності України у 1991-2011 роках
(у відсотках дорослого населення від 18 років; за даними КМІС)**

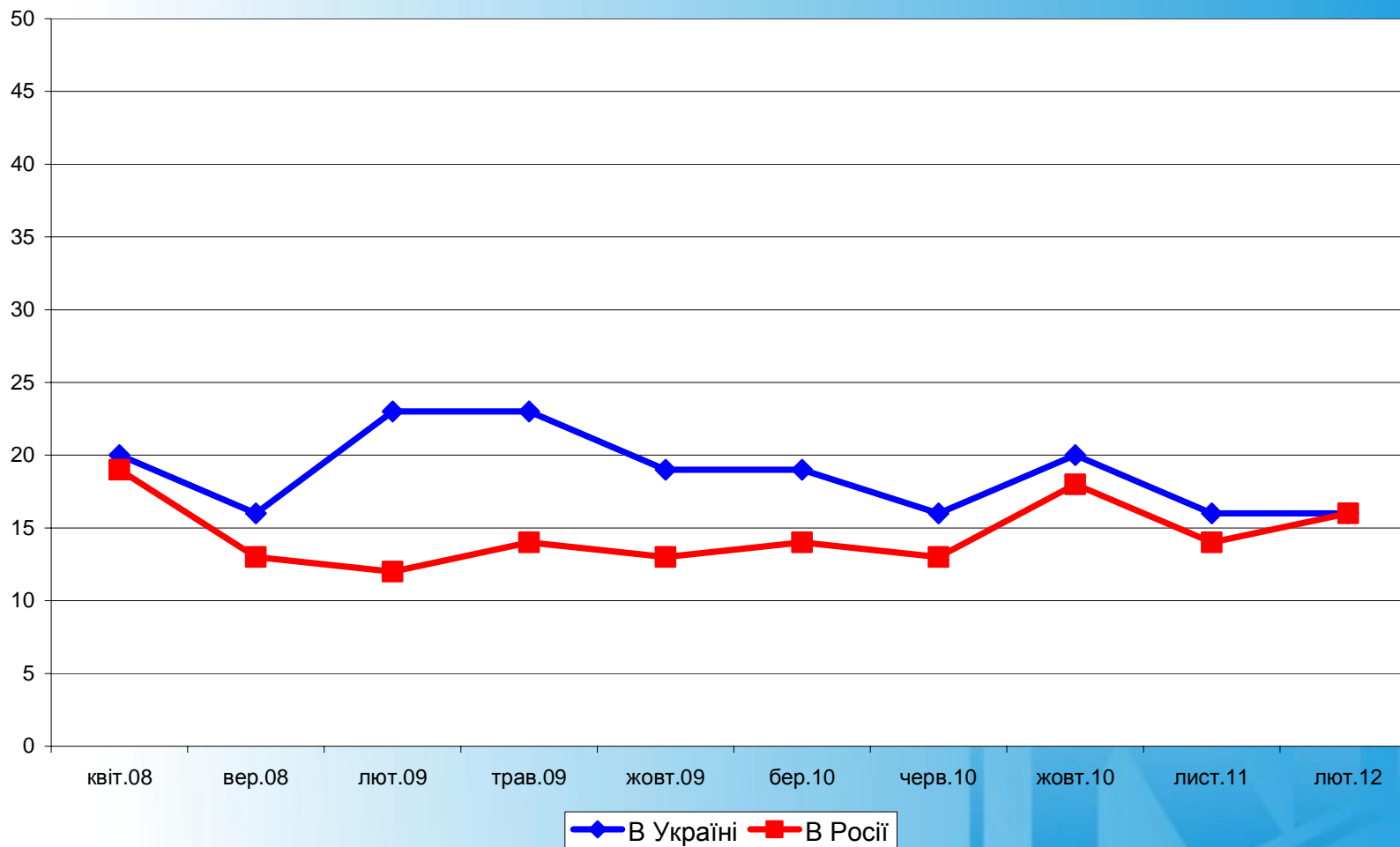

ДИНАМІКА БАЖАННЯ ОБ'ЄДНАННЯ В ЄДИНУ ДЕРЖАВУ

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА РОСІЇ, %

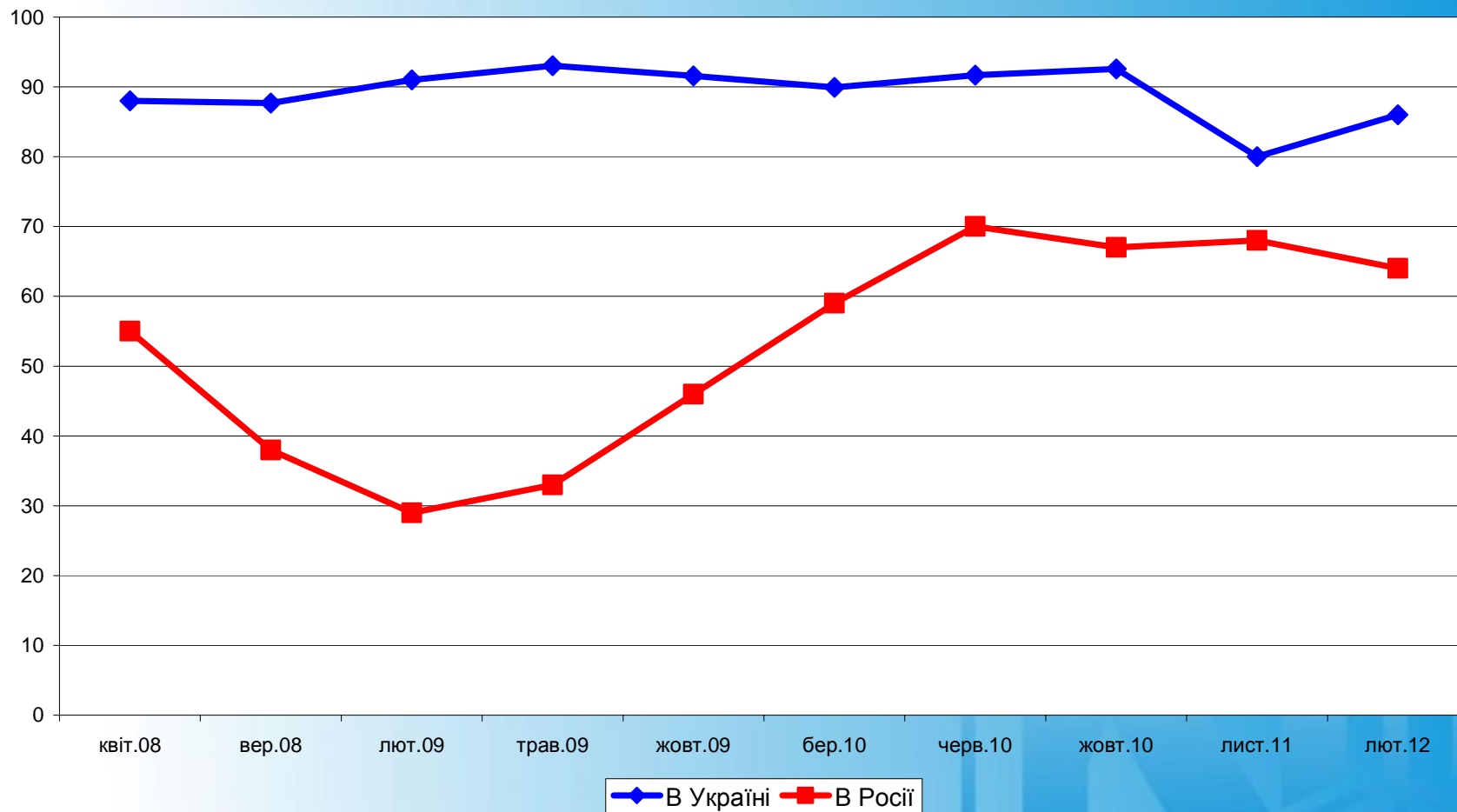
Об'єднання в єдину державу, %

ДИНАМІКА СТАВЛЕННЯ ЖИТЕЛІВ УКРАЇНИ ТА РОСІЇ ОДИН ДО ОДНОГО

Добре ставлення

УКРАЇНСЬКО- РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

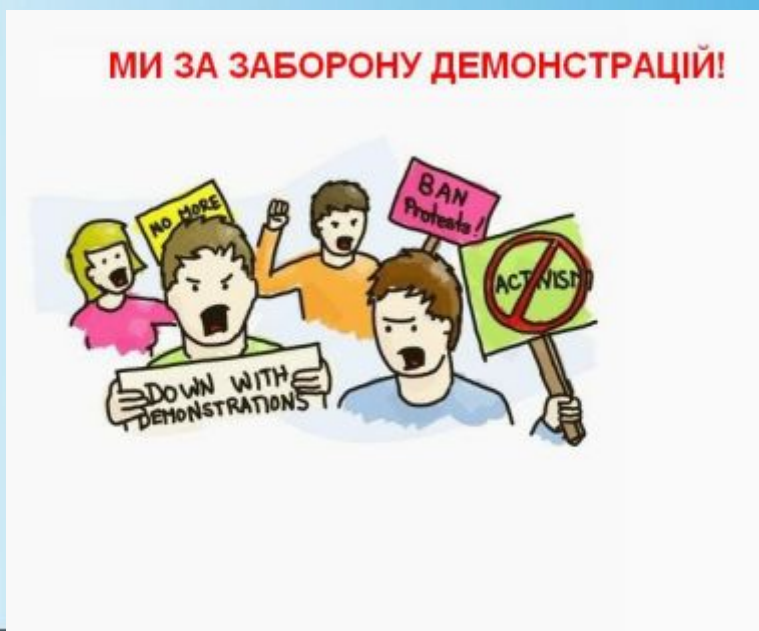

- В Україні в період 2009-2010 року ситуація була стабільна, добре ставлення до Росії складало 90-93%. У 2011 р. почалося суттєве зниження цього показника – до 80%.
- Листопад 2012 р. - ситуація дещо покращилася – кількість позитивно налаштованих до Росії зросла з 80% (у листопаді 2011р.) до 86%.
- І в Україні і в Росії більшість опитаних хотіли б, щоб обидві країни були незалежними, але дружніми державами - з відкритими кордонами, без віз та митниць (в Україні – 69%, в Росії – 61%).

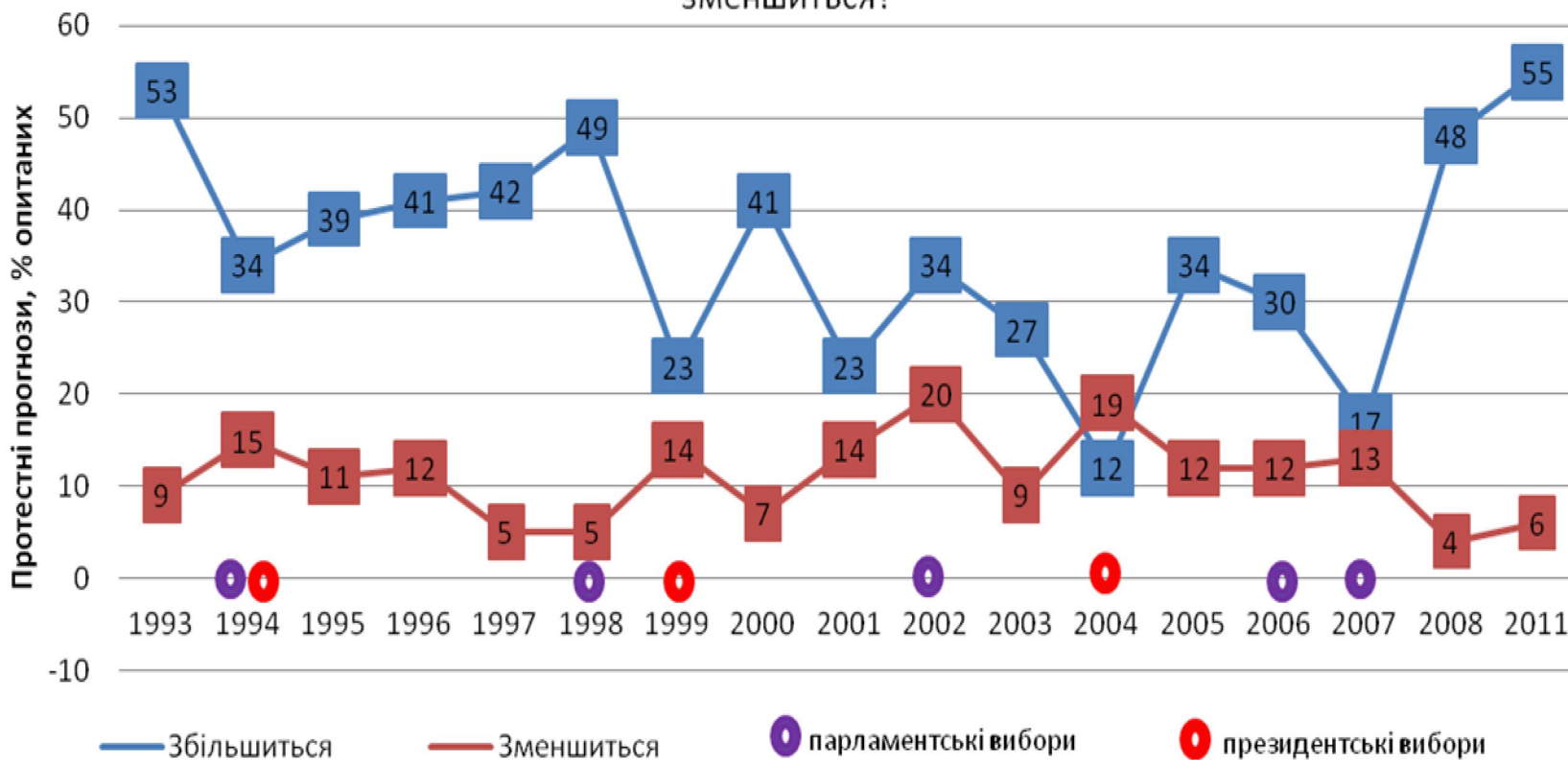
ПРОТЕСТНІ ПРОГНОЗИ

- У 2012 році більше половини українців прогнозують зростання протестних настроїв щодо питань, які стосуються економіки та промисловості.
- Станом на кінець 2011 р. для нашої країни баланс протестних прогнозів становить +49%

Динаміка протестних прогнозів українців 1993-2011

З Вашої точки зору, в наступному році кількість протестів, пов'язаних з економікою, й дискусій, пов'язаних із промисловістю, в Україні збільшиться або зменшиться?

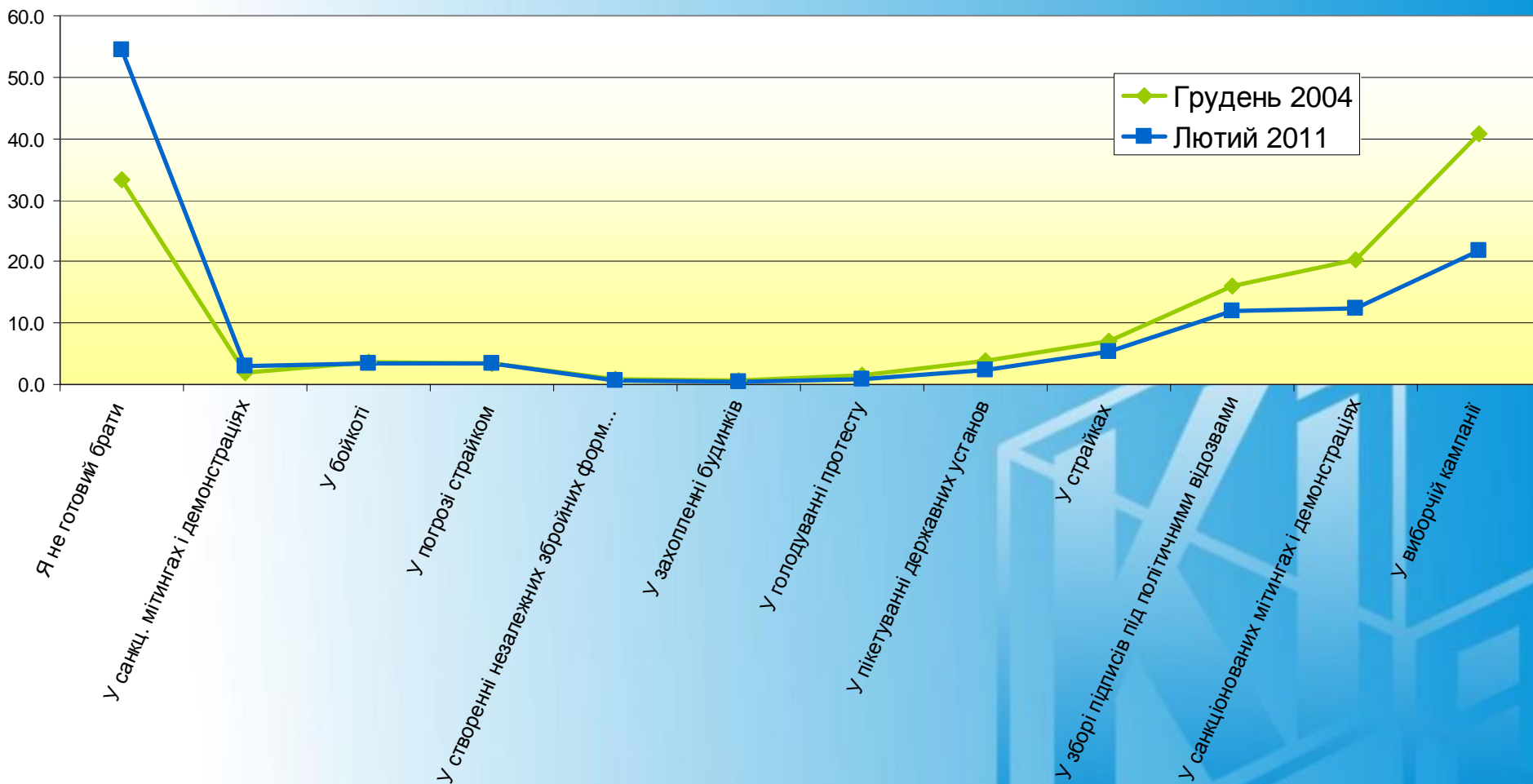
ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОТЕСТІВ

- Опитування лютого 2011р. показало, що більше половини опитаних (**55%**) не готові брати участь в акціях масового протесту
- У грудні 2004 року тільки **34%** опитаних були не готові брати участь в акціях масового протесту, тобто готовність протестувати за 7 років суттєво зменшилася.

ПРОТЕСТНІ НАСТРОЇ, 2004-2011

Готовність українців до участі в акціях протесту, 2004-2011 рр.

ДИНАМІКА ГОТОВНОСТІ УКРАЇНЦІВ ДО УЧАСТІ В АКЦІЯХ ПРОТЕСТУ, 2004-2011

	Грудень 2004	Лютий 2011
У виборчій кампанії	40.7	21.9
Я не готовий брати участь в жодних акціях	33.3	54.5
У санкціонованих мітингах і демонстраціях	20.3	12.4
У зборі підписів під політичними відозвами	16.1	12.0
У страйках	7.1	5.3
У пікетуванні державних установ	3.8	2.2
У бойкоті	3.6	3.4
У погрозі страйком	3.5	3.3
У НЕсанкціонованих мітингах і демонстраціях	1.9	3.0
У голодуванні протесту	1.6	0.8
У створенні незалежних збройних формувань	0.8	0.7
У захопленні будинків	0.6	0.4
НЕ ЗНАЮ/ВАЖКО СКАЗАТИ	9.3	7.8
РАЗОМ	143.1	129.9

Рейтинги

	% від усіх громадян віком від 18 років	% від усіх громадян віком від 18 років	% від виборців, які готові взяти участь у виборах і визначилися зі своїми вподобаннями
БЮТ + Фронт Змін	15.9	17.7	29.5
Партія регіонів (М.Азаров. С.Тігіпко)	15.6	18.7	31.2
Партія 'УДАР' Віталія Кличка	5.9	6.6	11
Комуністична партія України (П.Симоненко)	4.7	5.6	9.4
Всеукраїнське об'єднання 'Свобода' (О.Тягнибок)	2.8	3	5
Партія 'Україна - Вперед!' (Н. Королевська)	2.3	2.8	4.6
Партія 'Громадянська позиція' (А.Гриценко)	1.8	1.1	1.9
Народна партія (В.Литвин)	1.3	1.2	2
Партія 'Наша Україна' (В.Ющенко. В.Наливайченко)	0.9	0.8	1.3
Соціалістична партія України (О.Мороз)	0.8	0.7	1.2
Інша партія	3.5	3.3	
НЕ БРАВ БИ УЧАСТІ У ГОЛОСУВАННІ	19.8	14.6	
ВАЖКО СКАЗАТИ	24.7	23.9	
Total	100	100	

МОДЕРНІЗАЦІЯ

Динамика роста Интернета

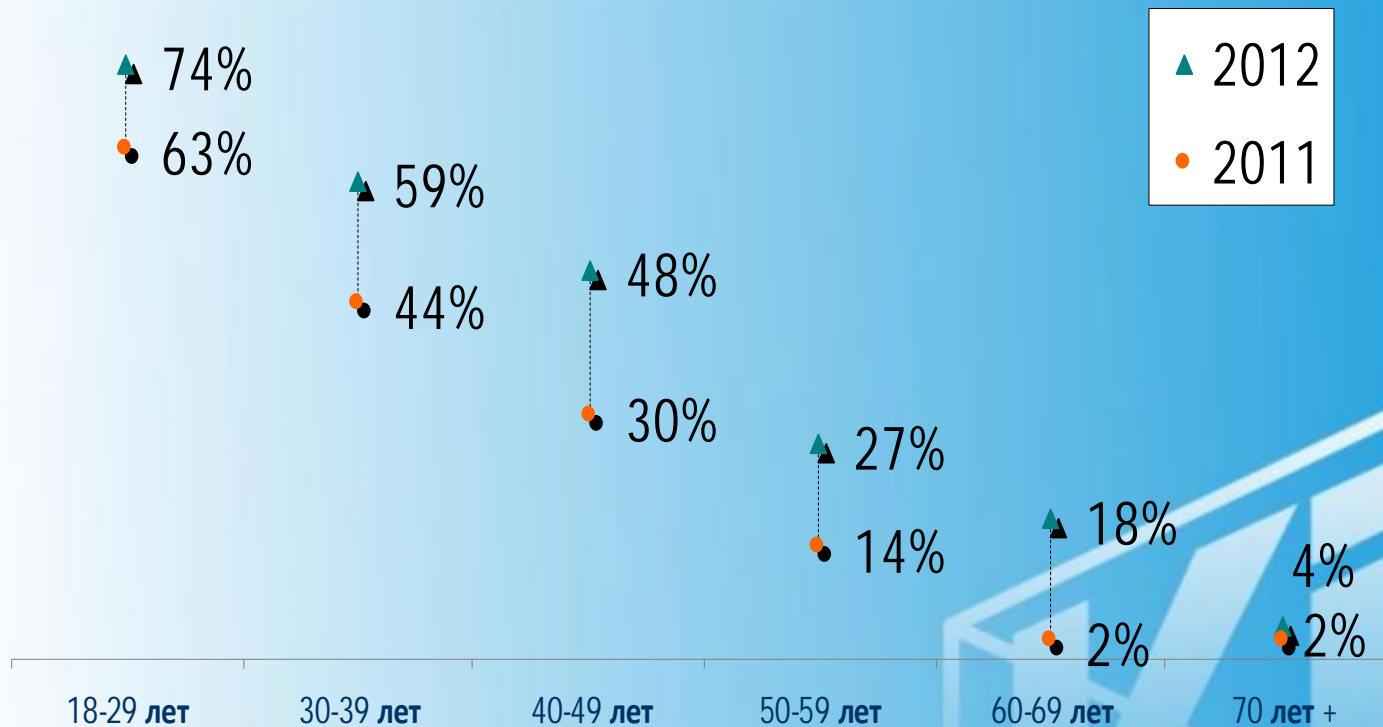
Население Украины в возрасте 18 лет и старше
Пользуются Интернетом дома или за его пределами

Возрастные диспропорции

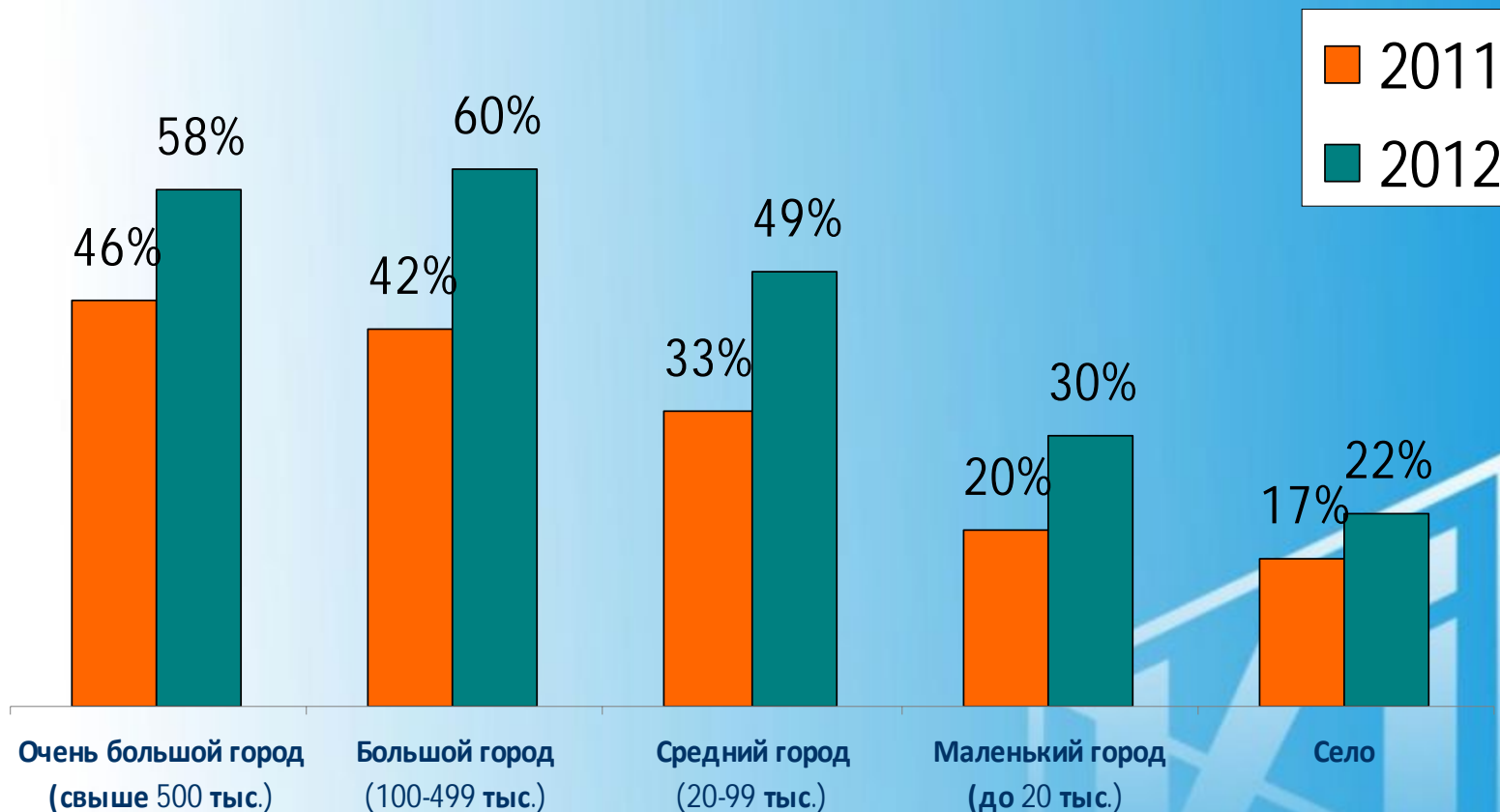
Использование Интернета 2011-2012

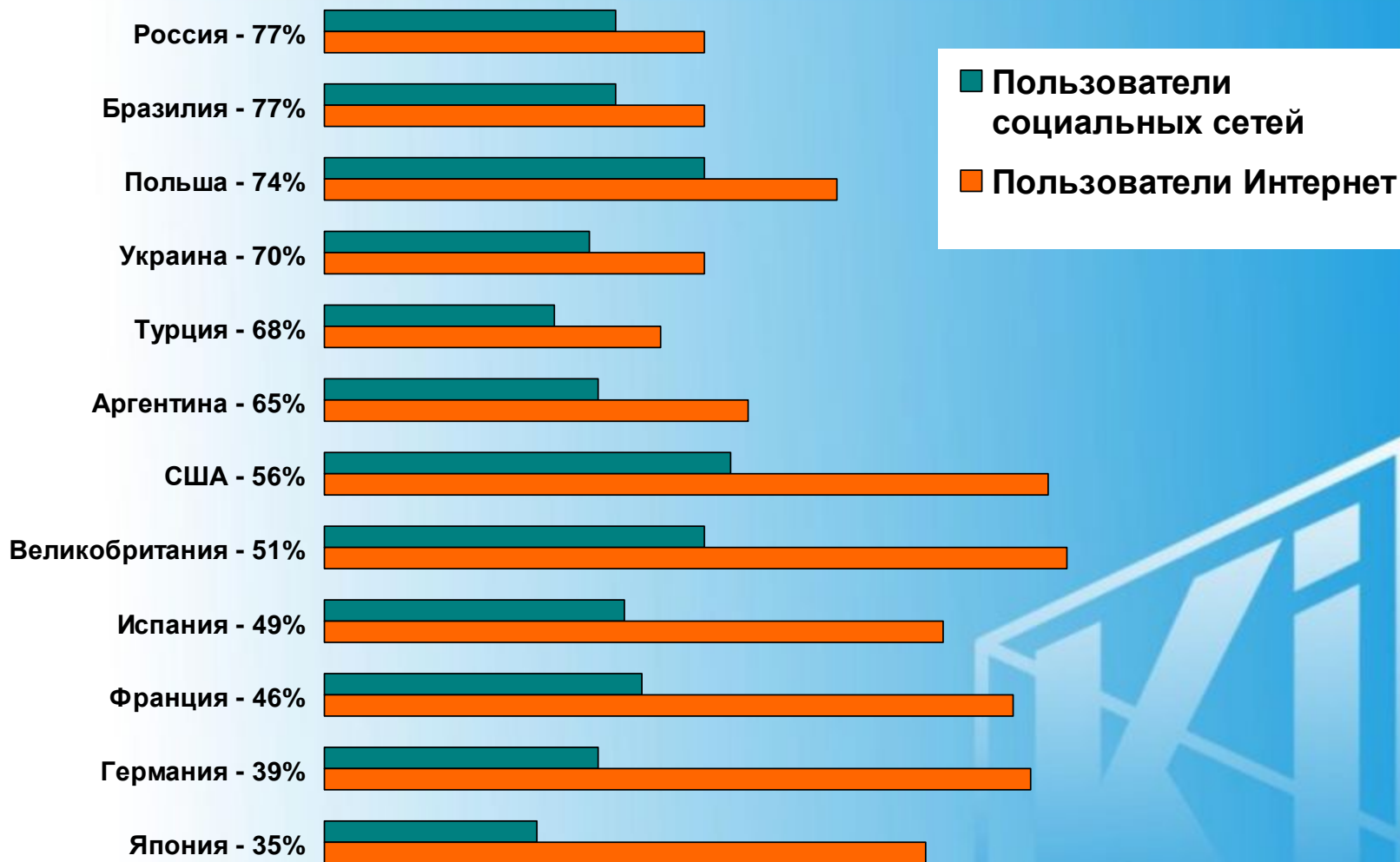
Поселенческие диспропорции

Использование Интернета 2011-2012

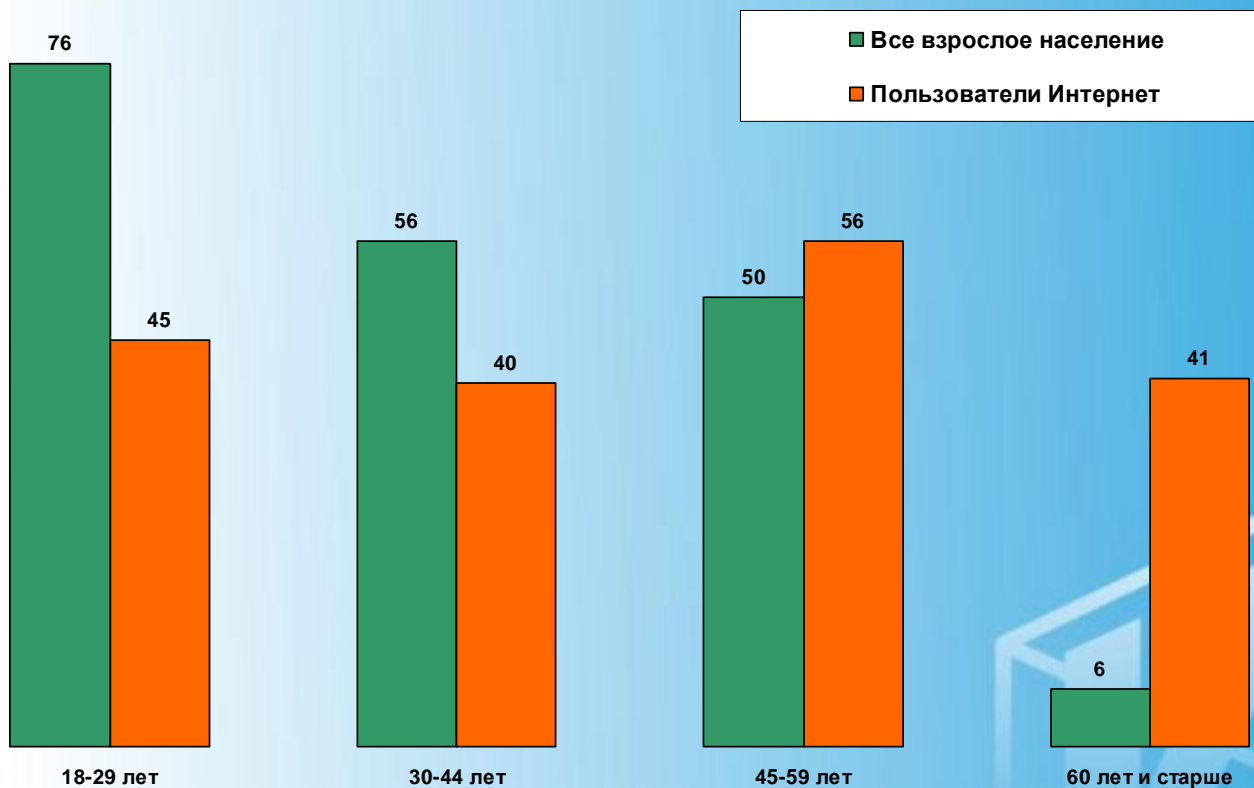
Использование социальных сетей

Удельный вес пользователей социальных сетей среди Интернет аудитории

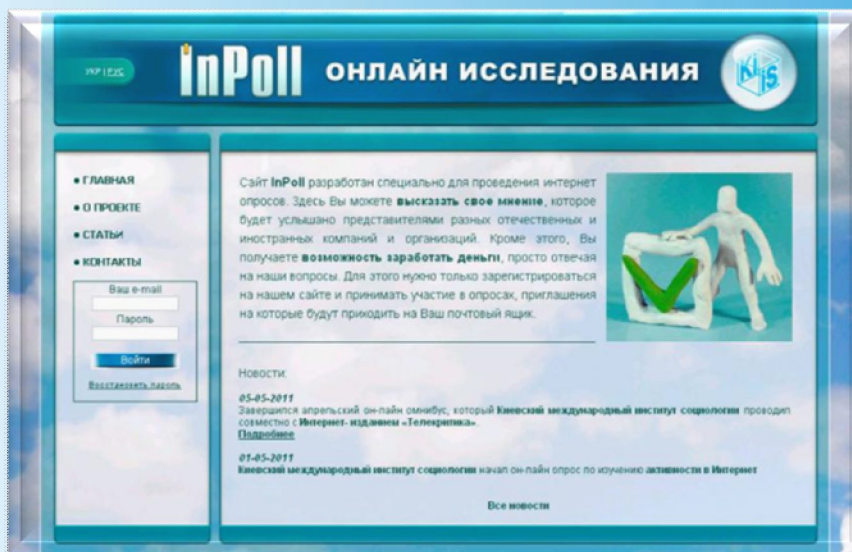
Использование Интернет для посещения общественно-политических сайтов

Интернет-опросы

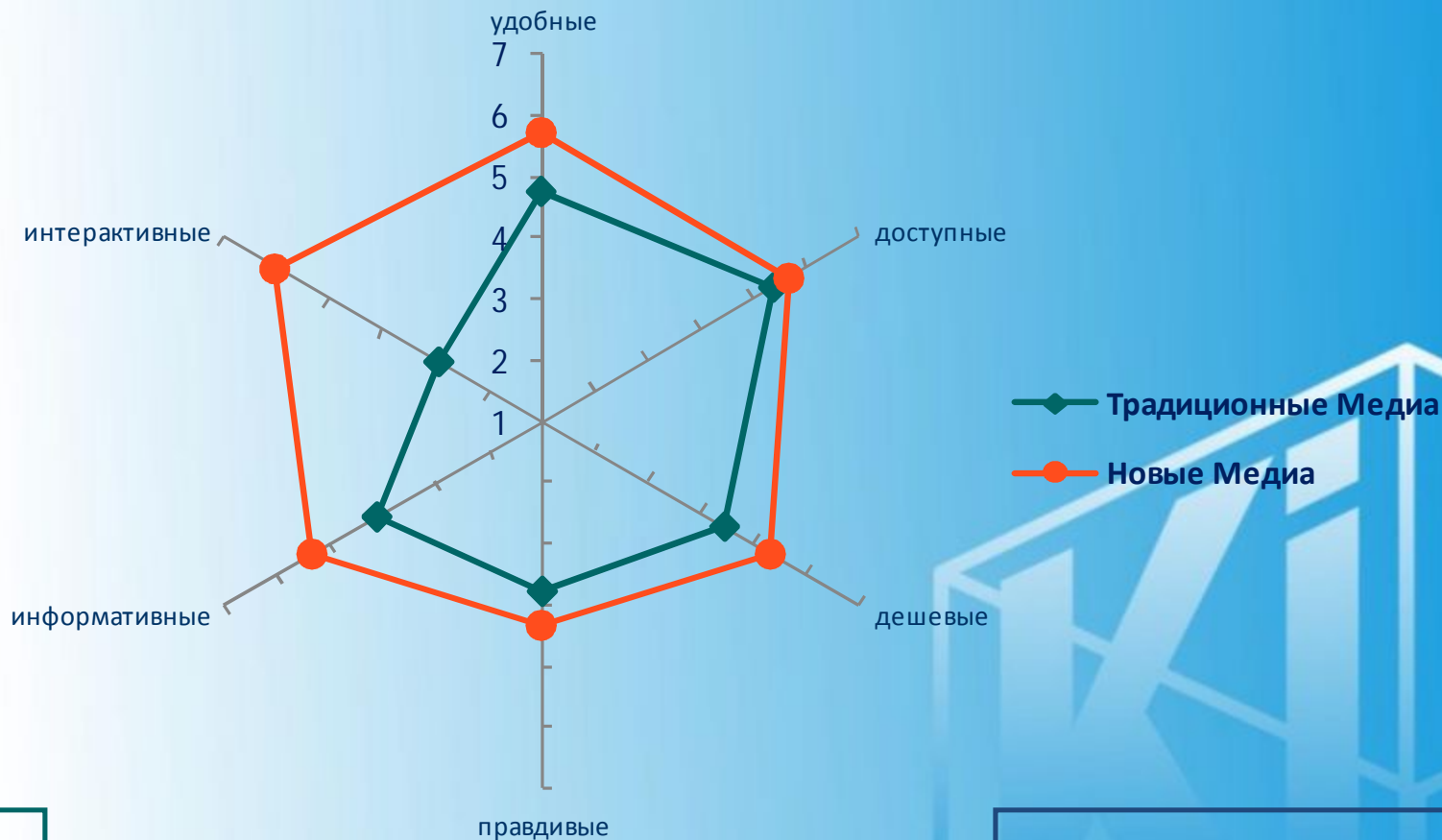
- Онлайн панель **InPoll** - это потенциальные респонденты, которые дали свое согласие на участие в регулярных исследованиях и зарегистрировались на нашем сайте

Характеристики Медиа

Новые Медиа лидируют в каждой характеристике.
Интерактивность – это главное преимущество новых Медиа

Онлайн опрос,
Выборка: N=632

Данные: март 2012 года

Политическая активность в Интернет

Онлайн форум с активными посетителями соц-полит. сайтов, декабрь 2011

- У украинских политиков нет мотивации прислушиваться к мнению избирателей в Интернет
- Наиболее эффективными формами политического участия считаются такие формы коммуникации, которые способствуют организации массовых протестов
- Мотивацией участия является желание изменить ситуацию к лучшему, найти единомышленников или просто выразить свое отношение к происходящему в стране
- Создание в интернете блогов и сайтов политиков рассматривается как позитивная, демократическая практика, но она недостаточно эффективно реализуется.
- Политики недооценивают Интернет, как канал политической коммуникации и не готовы самостоятельно и открыто вести диалог, а перепоручают эту работу помощникам.

«Точно знаю, что существуют «специально обученные люди» которые общаются от имени политиков, хотя и в интернете и в других СМИ людям это преподносится, как прямая связь с политиками без посредников».

Среди других коммуникационных барьеров чаще всего упоминалась цензура и онлайн активность лишь во время избирательной компании.

Наибольшее доверие вызывают интернет- конференции как форму общения с политиком

«Я считаю, что это должна быть онлайн конференция, потому что видна реакция собеседника, можно задать любой вопрос.»

«Необходимо, как в России, проводить онлайн конференции. Путин же общается с народом».

Дякую за увагу!

Володимир Паніотто

v.paniotto@gmail.com

Кибер ненависть

Задачи

Изучить векторы распространения кибер ненависти в Украинском Интернете и практики ее распространения

Результат

Где Вы встречали проявление ненависти в Интернете?

Распространенные ненавистнические темы в Интернет дискуссиях

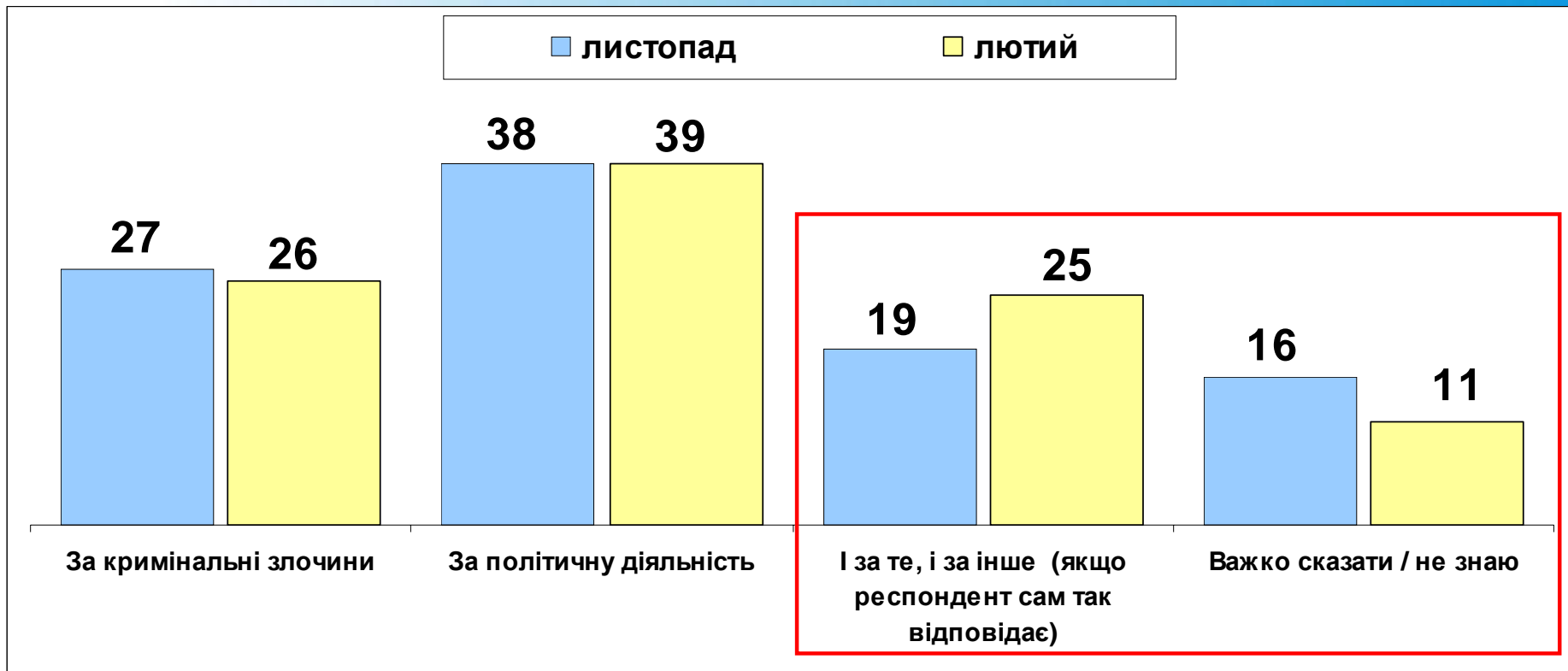
СТРЕСОВІ СИТУАЦІЇ, ДИНАМІКА ЗА 10 РОКІВ

	2000 рік, %	2005 рік, %	2010 рік, %
Пережити важку хворобу близьких	21.6	16.0	15.8
Пережити важку хворобу, операцію	19.1	14.2	14.2
Пережити смерть близьких	16.2	13.2	12.5
Втратити роботу і бути вимушено безробітним	11.7	6.2	12.2
Втратити віру в людей, зіштовхуватися з підлістю	11.1	12.0	10.7
Відчувати свою безпорадність	16.1	11.9	10.6
Опинитися без засобів до існування	15.6	5.8	5.9
Втратити віру у власні сили	12.7	6.7	5.6
Звертатися за допомогою до суду	3.5	2.5	3.7
Серйозно конфліктувати з оточуючими	3.5	4.6	3.3
Постраждати від крадіжки чи шахрайства	4.7	3.5	2.6
Постраждати від нападу чи пограбування	2.5	2.0	1.5
Жити у стані, близькому до самогубства	2.1	0.7	0.4
Переживати інші стресові ситуації	17.0	18.5	21.3
ЖОДНИХ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ Я НЕ ПЕРЕЖИВАВ (-ЛА)	21.8	32.7	30.7
ТС\НЗ	1.5	1.4	1.0

РОЗПОДІЛ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ ПРИЧИН УВ'ЯЗНЕННЯ Ю.ТИМОШЕНКО, ЛИСТОПАД 2011- ЛЮТИЙ 2012 РР.

Як Ви вважаєте, Юлія Тимошенко опинилась у тюрмі за кримінальні злочини чи за політичну діяльність? (населення України)

ВІДНОШЕННЯ УКРАЇНЦІВ ДО ПРИЧИН УВ'ЯЗНЕННЯ ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО

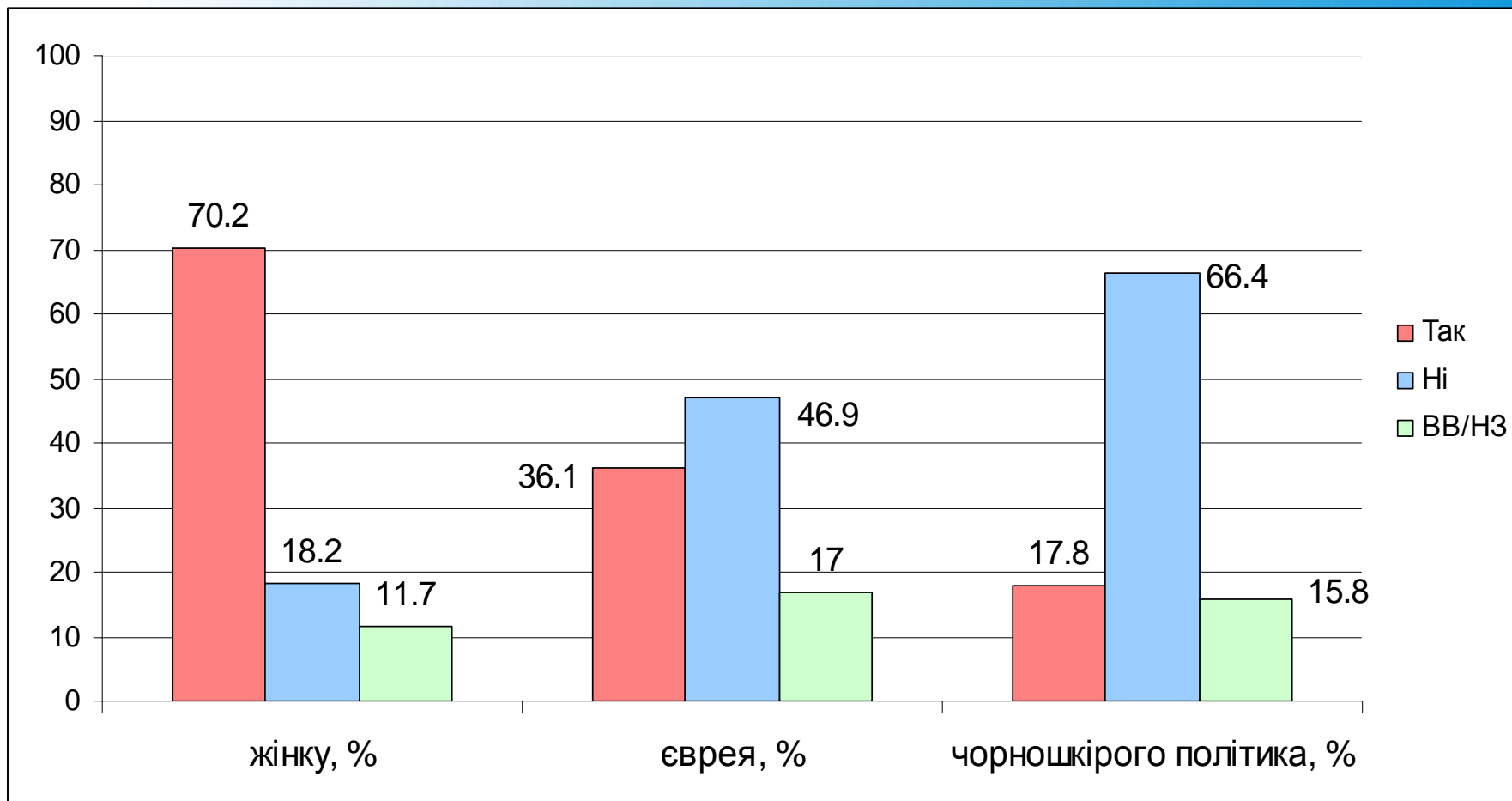
- 39% – вважає, що Юлія Тимошенко опинилась в тюрмі саме через її політичну діяльність;
- 26% вважають, що Юлія Тимошенко ув'язнена за кримінальні злочини;
- 25% респондентів вважають, що ув'язнення Юлії Тимошенко спричинено і її політичною діяльністю, і кримінальною.

КОМУ ВАЖКО СТАТИ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ?

Якби партія, якій Ви довіряєте, висунула б кандидатом у Президенти безумовно добре кваліфікованого кандидата жінку/єврея/чорношкірого політика.

Чи проголосували б Ви за такого кандидата?

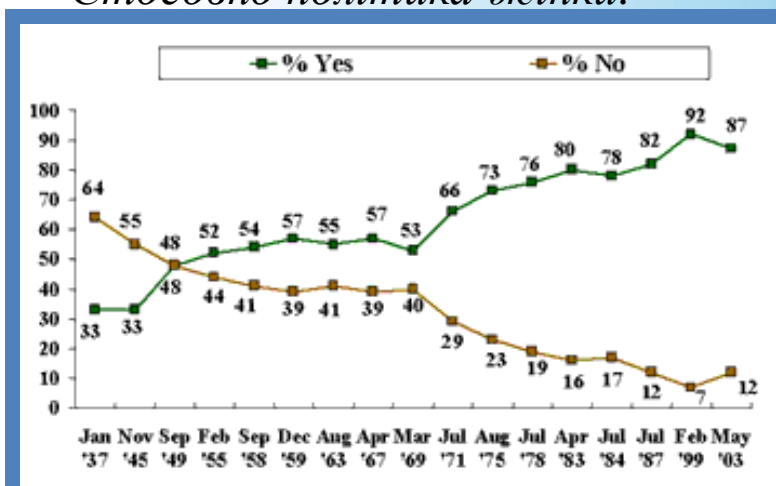

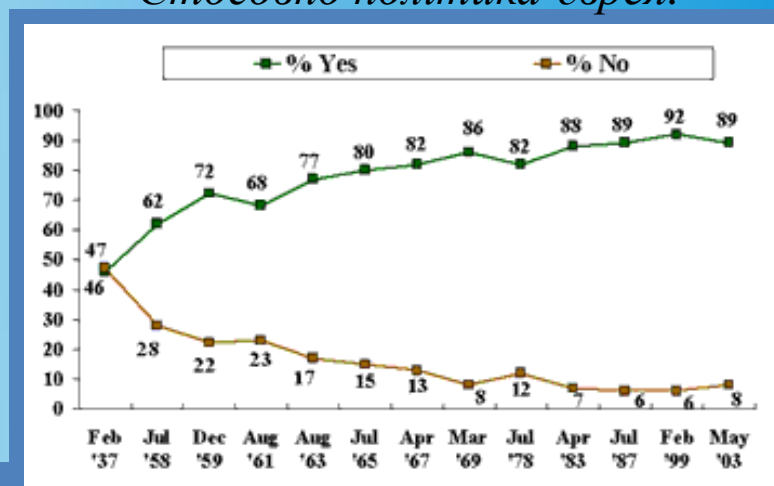
А ЯК В АМЕРИЦІ?

Розподіл відповідей на такі ж запитання серед дорослого населення США за даними компанії GALLUP змінювався наступним чином:

Стосовно політика-жінки:

Стосовно політика-єврея:

*Стосовно
чорношкірого політика:*

